

Autoriteit Nucleaire Veiligheid en
Stralingsbescherming

Werkt uw praktijk veilig met röntgen- toestellen?

Uitkomsten van inspecties door ANVS bij dierenartsen

Voor het veilig gebruik van een röntgentoestel moet u als dierenarts in Nederland een registratie of vergunning aanvragen bij de ANVS. Hier leest u waar u aan moet voldoen en welke verbeterpunten wij bij dierenartsen constateerden tijdens inspecties.

Regelgeving voor dierenartsen

Aan het werken met röntgentoestellen zijn risico's voor mens en milieu verbonden, omdat u werkt met ioniserende straling. Daarom is het belangrijk dat dit veilig en deskundig gebeurt. Dierenartsen in Nederland zijn sinds 2018 door aangepaste regelgeving verplicht om een registratie of vergunning aan te vragen bij de ANVS voor het werken met een röntgentoestel. Voor de meeste dierenartsen die werken met röntgentoestellen betekent dit dat zij de melding die ze volgens de regels van voor 2018 moesten hebben, uiterlijk in februari 2020 omgezet moesten hebben in een registratie of vergunning. Veel dierenartsen hebben deze melding tijdig omgezet. Dierenartsen die dit niet tijdig gedaan hebben en nog steeds röntgentoestellen hebben en ermee werken zijn in overtreding.

Inspecties door de ANVS

Doelstellingen:

- Inzicht krijgen in de naleving.
- Waar nodig stimuleren om te voldoen aan de gewijzigde regelgeving.

Uitgevoerde inspecties:

- 35 inspecties door bezoek aan een dierenartsenpraktijk.
- 250 digitale inspecties door toesturen van een verplichte vragenlijst.

Inspectiethema's:

1. **Autorisatie:** is er een registratie of vergunning aanwezig?
2. **Deskundigheid:** wordt bij het werken met röntgentoestellen aantoonbaar een stralingsbeschermingsdeskundige (SBD) en een toezichhoudend medewerker stralingsbescherming (TMS) betrokken, en zijn deze bevoegd en bekwaam?
3. **Veiligheid:** wordt voldaan aan de eisen voor het veilig werken met een röntgentoestel?
4. **Kwaliteit:** is de administratie ten aanzien van stralingsbescherming op orde en wordt jaarlijks verslag gedaan van de activiteiten in het kader van de stralingsbescherming?

Belangrijkste bevindingen

De welwillendheid en bereidheid onder dierenartsen om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen voor het gebruik van röntgen-toestellen is groot. Als dierenarts ben je zelf verantwoordelijk voor het kennen van de regelgeving. Tijdens de inspecties bleek dat dierenartsen vaak niet wisten wat ze wettelijk geregeld moeten hebben en hoe. Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de stralingsbescherming van de dierenarts, de medewerkers van de praktijk en de omgeving. Onderstaande punten uit de vier thema's hebben de meeste aandacht nodig.

1. Thema autorisatie: waar moet u aan voldoen?

Regelen van een registratie of vergunning

Een tekortkoming die veel geconstateerd is, zowel bij de inspecties in de praktijken als bij de digitale inspectie, is het (nog) niet hebben van een (juiste) autorisatie: een registratie of vergunning. Hebt u nog geen registratie of vergunning aangevraagd? Dan bent u in overtreding. U vraagt een registratie of vergunning aan via het ANVS-loket. De factsheet [registratie en vergunning van toestellen voor dierenartsen](#) legt verder uit hoe u de juiste autorisatie regelt.

2. Thema veiligheid: waar moet u aan voldoen?

Voldoen aan veiligheidseisen toestel

U bent verplicht een röntgentoestel jaarlijks te laten controleren door de leverancier op juiste werking. Daarnaast moet u zorgen voor vergrendeling van de ruimte en het toestel wanneer deze niet gebruikt wordt, zodat het röntgentoestel niet door onbevoegden in werking kan worden gesteld.

3. Thema deskundigheid: waar moet u aan voldoen?

De meeste tekortkomingen hebben te maken met het op orde hebben van de deskundigheid. Het merendeel van de dierenartsen voldeed niet aan een of meerdere van de volgende punten:

- *Advies van een stralingsbeschermingsdeskundige (SBD)*
Om te mogen werken met ioniserende straling is het belangrijk dat u vooraf een risicoanalyse laat maken door een SBD van het gebruik van uw röntgentoestel binnen de praktijk. Indien nodig moet u beschermingsmaatregelen treffen. Dit is ook een vereiste bij het regelen van een registratie of vergunning. De meeste dierenartsen huren voor advies een SBD in bij een extern bureau.
- *Vastleggen taken de toezichhoudend medewerker stralingsbescherming (TMS)*
Veel dierenartsen hebben een TMS in dienst, omdat de benodigde kennis onderdeel is van de opleiding tot dierenarts. De taken van de TMS moet u schriftelijk vastleggen.
- *Volgen na- en bijscholing door de TMS*
Om ervoor te zorgen dat de kennis van de TMS op niveau blijft, is het verplicht om regelmatig bij- en nascholing te volgen over veilig werken met straling. De bij- en nascholing wordt verzorgd door diverse stralingsbeschermingsdeskundigen.

4. Thema kwaliteit: waar moet u aan voldoen?

Opnemen rapportage in jaarverslag

Om te controleren of er veilig wordt gewerkt met straling bent u verplicht om, in ieder geval vóór 1 juni, over het voorgaande kalenderjaar een rapportage te maken. Hierin staat:

- Hoeveel röntgentoestellen er aanwezig waren en hoeveel opnames ermee gemaakt zijn.
- Of er aanpassingen nodig waren om de stralingsbescherming te borgen.
- Een overzicht van de uitgevoerde taken door de TMS.
- Een beschrijving van eventuele calamiteiten.
- Overige veranderingen die de stralingsbescherming raken, zoals een nieuwe SBD.

Interventies

Bij de dierenartsen die op het moment van inspectie nog werkten met de melding volgens de oude regelgeving heeft de ANVS aangedrongen op het tijdig (binnen de wettelijke overgangstermijn tot februari 2020) aanvragen van een autorisatie. Afhankelijk van de zwaarte van de overtredingen die werden geconstateerd is de interventie bepaald. Bijna 75% van de dierenartsen bleek bij de inspectie te voldoen aan alle vereisten. Bij ruim een kwart (74 dierenartsen) werd een waarschuwing gegeven. Bij acht dierenartsen is een voornemen tot last onder dwangsom opgelegd. Twee dierenartsen kregen een proces-verbaal, omdat op alle inspectie-thema's overtredingen zijn geconstateerd. Uit de vervolgininspecties blijkt dat de dierenartsen bijna alle benodigde verbeteringen hebben doorgevoerd en dat de naleving sterk is verbeterd. De meerderheid van de overtredingen is daarom opgeheven door de ANVS.

Wat doet de ANVS?

Met de invoering van de aangepaste regelgeving voor stralingsbescherming in 2018 en de inspecties door de ANVS in 2019/2020 bent u door ons geïnformeerd over de wettelijke verplichtingen om veilig te werken met ioniserende straling. De ANVS blijft u, onder meer via brancheorganisaties, actief informeren over het voldoen aan wet- en regelgeving om veilig te werken met ioniserende straling.

Meer weten?

We kunnen ons voorstellen dat u nog vragen heeft. Neemt u dan contact op met ons via info@anvs.nl. Bellen kan ook, op telefoonnummer 088 - 489 05 00 (op werkdagen tussen 08.30 en 17.00 uur).

Dit is een uitgave van
Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
www.anvs.nl

Koningskade 4 | 2596 AA Den Haag
Postbus 16001 | 2500 BA Den Haag

Augustus 2021